

АПРОГРАММА АТЦАКЫ

Алтшэа аиура калоит иаагоу ацакы иашьатакны:

1. Аинфромация (адырра) аилкаара, анализ азура, ахэшбаратара

Ихадоу атематика:

Атексти абызшэеи реидхэалара. Аграмматика ацараан, афункциатэ-семантикатэ азнеишья аихаракра; абызшэа ауроккэа раан, абызшэа асистема ахцэажэареи ааквалификациеи мацара акэымкэа, ацэажэаратэ ахасабтэ ианаалаша, ииашоу, астилистика змоу абызшэатэ-сахьарбаратэ хархэагакэа рыльшаара. Аграмматикатэ материал астандарт иашьашэалоу ацэажэаратэ ахасабтэкэа инрыкэырцьшны иалхтэуп.

Атематика:

Апсуа бызшэа иазку азеицьш дырракэа. Апсуа бызшэа апсабара. Адунеи абызшэакэа рыбжьара апсуа бызшэа атыць.

Апсуа бызшэа ашьтыбжьтэи аилазаашья. Ашьтыбжь. Асахьаркыратэ текст ашьтыбжьтэи еиёкаара: аллитерация, асонанс, арифма. Арифма асахьакэа, арифматара. Ашьтыбжььи ацаки. Ашьтыбжькэа рыбра цакылатэи афункциа.

Аинтонация. Аинтонация ашьтатэ аелементкэа: алогикатэ акэыбэбэара, аатгылара, амелодика, ацэажэара атемп, абжьы атемп; асинтаксистэ конструкциякэа ринторациятэ схема. Асахьаркыратэ цэамта аинтонациятэ анализи иткааны апьхэареи.

Алогикатэ акэыбэбэара. Атекст аёы ихадоу атыцькэа ралкааразы ахэоу аёы ажэа алогикатэ акэыбэбэара.

Аатгылара (апауза). Аатгылареи уи ацаки. Алогикатэи апсихологиятэи аатгыларакэа. Абыратэ текст аёы аатгылара азгэатара.

Абыратэ текст аграфикатэ-сахьарбаратэ хархэагакэа. Абыратэ текст аилазаашья. Ажэакэеи ацэахэакэеи ртыць. Авизуалтэ еффекткэа: атекст арцьшзара, ашрифт апсахра.

Аорфография. Аорфография ацаскэа рыхьчара – абыратэ текст иакэнаго аказшьбарбагакэа. Аорфографиятэ жэар. Асахьаркыратэ-сахьарбагатэ метод еицьш, аорфография аилыргара.

Апунктуация. Апунктуациеи ацаки. Апунктуациеи аинтонациеи. Апунктуация адыргакэа астилистикатэ лшаракэа. Асахьаркыратэ-сахьарбагатэ метод еицьш, апунктуация дыргакэа мап рыцэкра.

Алексикология. Апсуа бызшэа ажэахырёиаратэ чыдаракэа. Ажэахырёиаратэ модель. Ажэа асахьаркыратэ текст аёы. Ажэа аиагаратэ цакы. Асингнимкэеи, аомонимкэеи, антонимкэеи, адиалектизмкэеи, ажаргони, архаизмкэеи, анеологизмкэеи, азанааттэ лексикеи, асахьаркыратэ текст аёы рхархэареи.

VII акласс аёы аморфологиятэ зцааракэеи, ахьызкеи, ахьызцынхэреи, акатарбеи егырт ажэахэа хэтакэеи асахьарбаратэ лшаракэеи ирызку азцааракэа рцоит, IX акласс аёы – асинтаксистэ аилазаашья асахьарбаратэ лшаракэа.

2. Абызшэа акоммуникативтэ аспекткэа (азцааракэа)

Ихадоу аилкааракэа: ёырхэалатэи абыратэи акоммуникация. Акоммуникативтэ тагылазаашья. Акоммуникативтэ ахасабтэ. Акоммуникация адресат. Акоммуникация ахккэа: иофициалым, иофициалу. Ацэажэашья. Ёырхэалатэи ажэахэа: абжьы, аинтонация, ажест, амимика. Азызыбра 6-хкык. Ёырхэалатэи ажэахэа астратегиякэа. Апьхэара: адырратэи, атцааратэи, ацаратэи.

3. Атекст, абызшэатэ ак еицьш

Ихадюу аилкаарақэа. Атекст. Атекст атема, ахыз, ихадюу ажэақэа, айдеиа хада, айнтонация, адиалог, амонолог, ажанр, астиль, ажэақэа атипқэа. Атекст айтақэара.

Ажэақэа афункциатэ типқэа. Ахцэажэара, айтақэара, ахэацшра.

Атекст афункциатэ типқэа. Айцэажэаратэ (ашэкэы абыза иахь, айцэажэара, адискуссиа); ацарадырратэ; аофициалтэ-усуратэ; асахьаркыратэ; апублицистикатэ.

4. Асахьаркыратэ текст аилкаарей ахатэ гэаанагара аарцшрей

Абызшэатэи алитературатэи аматериалқэа астандарт иашьашэалоу ахасабтэқэа ирхьыцшны иалхтэуп. Ацасы алитературатэ ццамта игэацхароуп, дзыцхьаз ахцэажэарей айлыргарей итаххароуп. Рацхьаза иргылань, дзыцхьаз еиликаароуп, анабс, иара интресс имоу атема иазкызароуп, ацыхэтэаны, иалкаау айлазаашья амазароуп.

Апоестикатэ ццамтақэа ирылхтэуп ашьтыбжытэи эффектқэа змоу атекстқэа, урт абызшэатэ-сахьарбаратэ хархэагақэа: арифмей, асонанси, алитерацией рцара иацхраауеит.

Ажанртэ казшьарбагақэа рыла, VII акласс афы амифқэеи, алакэқэеи, ашьахэынцақэеи, ажэабжықэеи, ановеллақэеи, ажэамаанақэеи ажэеинраалақэеи рцаразы адгалара кахцойт.

Алитературадырратэ аспектқэа. Арифма, аритм, алитерация, айфырцшра, аметафора, ейуеицшым афункциатэ стильқэа; атекст афункциатэ типқэа; афоризм; асахьаркыратэ текст афы абзац ацакы; астилистикатэ эффектқэа ейфызкаауа аахьарбаратэ(?) хархэагақэа.